

Stijgende energieprijzen stuwen inflatie, maar remmen verbruik

De prijzen van olie en aardgas zijn sinds 2000 verdubbeld; de prijzen van elektriciteit (+25%) en brandstoffen (+30%) zijn eveneens fors gestegen. De prijsstijging van energie en brandstoffen (benzine, diesel en LPG) is niet alleen het gevolg van de hogere olieprijs (in euro's), maar ook van hogere energiebelasting, accijns en btw. Een stijging van de olieprijs werkt heel snel door in de prijs van autobrandstoffen (zie linkerfiguur). De doorwerking in de gasprijs heeft een vertraging van ruim een half jaar, omdat de meeste leveranciers de prijs maar tweemaal per jaar aanpassen. Hoewel de gasprijs voor kleinverbruikers sinds 1 juli 2004 niet meer formeel gekoppeld is aan de olieprijs, blijkt de koppeling in de praktijk nog wel te bestaan.

Prijs van olie, autobrandstoffen, aardgas en elektriciteit, 2000-2008

Een stijging van de olieprijs met 10% leidt na verloop van tijd tot een stijging van de gasprijs met zo'n 7% en van de elektriciteitsprijs en de brandstofprijs met zo'n 3%. De doorwerking van olieprijsmutaties in de prijs van deze producten is beperkt, doordat de prijs hiervan mede afhankelijk is van energiebelasting, accijns, transportkosten en marges^a. Een gemiddeld huishouden betaalt in 2008 aan gas en elektriciteit samen zo'n 1800 euro en aan brandstoffen zo'n 1500 euro. Dit komt in totaal overeen met een aandeel van 9% in de consumptieve uitgaven van huishoudens. Een stijging van de olieprijs (in euro's) van 10% heeft een direct effect op de inflatie van 0,4%-punt. Door de indirecte effecten via de kostprijzen van binnenlandse en buitenlandse producenten en via de doorwerking van prijzen in lonen komt het uiteindelijke effect hoger uit.

Teneinde de uitstoot van CO₂ en andere vervuilende stoffen te verminderen, zijn de energiebelasting en de accijns afgelopen jaren verhoogd. De stijging van de prijzen voor gas, elektriciteit en brandstof sinds 2000 is echter voor zo'n 70% te wijten aan de stijging van de olieprijs. Volgens een recent empirisch onderzoek bedraagt de prijselasticiteit van de vraag naar energie -0,45; dat wil zeggen dat een stijging van de prijs met 10% leidt tot een daling van de vraag met 4,5%.^b Deze schatting spoort met de uitkomsten van eerdere studies, waarin de prijselasticiteit van de vraag naar energie op lange termijn veelal tussen -0,2 en -0,6 ligt.^c De stijging van de olieprijs is nadelig voor de koopkracht, maar draagt wel bij aan het bereiken van doelstellingen op het terrein van milieu.

^a De daling van de elektriciteitsprijs in januari 2008 heeft een boekhoudkundige achtergrond; vanaf dat moment wordt door het CBS de heffingskorting voor huishoudens met een laag verbruik in de elektriciteitsprijs verwerkt.

^b L. Kilian, The economic effects of energy price shocks, Discussion paper 6559, CEPR, Londen, www.cepr.org, november 2007.

^c M. Leijesen, M. Mulder en M. Vromans, Fiscale vergroening en energie II, Economische effecten van verhoging en verbreding van de regulerende energiebelasting, CPB Document 006, juli 2001, www.cpb.nl.